

fald paa Forhaand være givet. Svarene viser klart, at med den lave Erstatningsværdi, som hidtil er ydet i Danmark, er Rentesystemet umuligt, men andet viser de heller ikke. Det principielle Spørgsmaal, om man skal foretrække Rentesystemet eller Kapitalsystemet, hvor der er Tale om at yde en nogenlunde tilstrækkelig Erstatning, har ikke foreligget til Besvarelse for de Tilskadekomne.

Kapitaludbetalingssystemet er sikkert billigere end Rentesystemet, fordi en Sum, udbetalt en Gang for alle, kan synes nogenlunde stor, medens samme Sum, omsat i aarlig Rente, giver et forholdsvis ringe Beløb. I Tyskland f. Eks. ydes der ved fuld Invaliditet en aarlig Rente af $\frac{2}{3}$ af Arbejdsfortjenesten indtil 1 800 Kr. og $\frac{1}{3}$ af den yderligere Arbejdsfortjeneste; den aarlige Rente vil vel saaledes ligge noget over 1 200 Kr. ved fuld Invaliditet. Til Sammenligning kan anføres, at højeste Beløb i aarlig Rente ved fuld Invaliditet i Danmark efter de tidligere gældende Regler vilde udgøre for en 30aarig Mand 240 Kr., for en 40aarig Mand 272 Kr. og for en 50aarig Mand 326 Kr.

Det er let forstaaeligt, at saadanne Aarsrenter ikke taler til Fordel for Rentesystemet, men det er jo ikke paa Grundlag af lave Renter, Systemets Brugbarhed kan diskuteres principielt.

C. V. Bramsnæs.

THORVALD AARUM: **Penge, Kredit og Priser.** En Utredning av Aarsakerne til Pengeværdiens Fald. Aschehoug & Co. Kristiania 1918. 55 Sider.

Med Udgangspunkt i den standende Strid om Prisstigningens Opstaaen enten af Overflod paa Penge eller Knaphed paa Varer har Professor Thorvald Aarum i et lille Skrift, der vistnok i nogen Grad er beregnet paa Almenheden, men næppe er letlæseligt nok til at faa denne i Tale, klarlagt Sammenhængen mellem Pengemængde og Priser.

fald paa Forhaand være givet. Svarene viser klart, at med den lave Erstatningsværdi, som hidtil er ydet i Danmark, er Rentesystemet umuligt, men andet viser de heller ikke. Det principielle Spørgsmaal, om man skal foretrække Rentesystemet eller Kapitalsystemet, hvor der er Tale om at yde en nogenlunde tilstrækkelig Erstatning, har ikke foreligget til Besvarelse for de Tilskadekomne.

Kapitaludbetalingssystemet er sikkert billigere end Rentesystemet, fordi en Sum, udbetalt en Gang for alle, kan synes nogenlunde stor, medens samme Sum, omsat i aarlig Rente, giver et forholdsvis ringe Beløb. I Tyskland f. Eks. ydes der ved fuld Invaliditet en aarlig Rente af $\frac{2}{3}$ af Arbejdsfortjenesten indtil 1 800 Kr. og $\frac{1}{3}$ af den yderligere Arbejdsfortjeneste; den aarlige Rente vil vel saaledes ligge noget over 1 200 Kr. ved fuld Invaliditet. Til Sammenligning kan anføres, at højeste Beløb i aarlig Rente ved fuld Invaliditet i Danmark efter de tidligere gældende Regler vilde udgøre for en 30aarig Mand 240 Kr., for en 40aarig Mand 272 Kr. og for en 50aarig Mand 326 Kr.

Det er let forstaaeligt, at saadanne Aarsrenter ikke taler til Fordel for Rentesystemet, men det er jo ikke paa Grundlag af lave Renter, Systemets Brugbarhed kan diskuteres principielt.

C. V. Bramsnæs.

THORVALD AARUM: **Penge, Kredit og Priser.** En Utredning av Aarsakerne til Pengeværdiens Fald. Aschehoug & Co. Kristiania 1918. 55 Sider.

Med Udgangspunkt i den standende Strid om Prisstigningens Opstaaen enten af Overflod paa Penge eller Knaphed paa Varer har Professor Thorvald Aarum i et lille Skrift, der vistnok i nogen Grad er beregnet paa Almenheden, men næppe er letlæseligt nok til at faa denne i Tale, klarlagt Sammenhængen mellem Pengemængde og Priser.

Forf. fremtræder som Tilhænger af Kvantitetsteorien, hvis Gyldighed som rent grundlæggende Betragtning han utvivlsomt har Ret endnu er uanfægtet, men hvis Virkning i Praxis dog tilsløres af saamange Faktorer paa begge Prisligningens Sider (Pengene overfor Varerne), at man ikke kan vente den skal slaa igennem „rent“, som Forf. tænker sig det. Men hans Analyse af de forskellige Elementer, ved hvis Sammenspil Prisdannelsen sker, er klar og sikker, og vil navnlig interessere ved den nøje Undersøgelse af Spørgsmaalet om Kreditens Indvirkning paa Prisniveauet, der bringer adskillige nye Synspunkter frem og paaviser Urigtigheder i Kvantitetsteori-Modstandernes Argumentation. Anvendelsen af Kreditmidler sætter efter Forf.s Mening ikke den egentlige Pengemængde ud af Spillet som prisbestemmende Faktor, idet Kreditens Udstrækning i sidste Instans er bestemt ved Mængden af Guld, saaledes at Summen af Kreditmidler og Summen af almindelige Betalingsmidler ikke er to af hinanden uafhængige Størrelser.

Paa Skriftets sidste Sider beskæftiger Forf. sig med Øjeblikkets Debat om Prisstigningens Aarsager og vender sig stærkt mod den bl. a. mod Professor Cassel benyttede Betragtning, at den kolossale Forøgelse af Betalingsmidlerne har været ikke en Grund til, men en Følge af Prisstigningen, idet denne var skabt allerede ved den forcerede Efterspørgsel straks fra Krigens Udbrud efter Krigsformøenheder og mange civile Varer. Men en saadan Efterspørgsel kunde efter Forf.s Mening ikke give sig Udtryk, naar ikke ekstraordinære Midler stod til dens Disposition. Heri har Forf. Ret, men derfor kan man alligevel ikke skille de to Elementer i Prisstigningen ud fra hinanden, i deres samlede Virkning skaber de Dyrtiden.

Forf. gaar iøvrigt ikke videre ind paa rent praktiske Spørgsmaal Pengevæsnets Ordning vedrørende, og det lille Skrift skal da nærmest betragtes under Synsvinklen Bidrag til Klaring af Begreberne paa dette ingenlunde lette Omraade af Økonomien. Sin Mission i saa Henseende løser

det i alt væsentligt godt, selv om større Overskuelighed og i det hele mere pædagogisk Tilsnit havde været ønskelig.

Sven Røgind.

ELI F. HECKSCHER: **Den økonomiska skandinavismen.** Föredrag vid Sveriges allmänna Exportförenings årsstämma den 22. April 1918; 24 Sider

og

ELI F. HECKSCHER: **Staten och det enskilda initiativet efter kriget.** Föredrag vid Sveriges Industriförbunds årsmöte den 23. April 1918; 38 Sider.

Disse to Foredrag, der fremkommer som henholdsvis Nr. 13 og 15 i de to Foreningers Smaaskriftrækker, belyser og fuldstændiggør hinanden, afholdt som de er Dag efter anden. Den Hovedbetragtning, Forf. i begge Foredrag gaar ud fra: at al økonomisk Virksomheds Hovedopgave er den bedst mulige Dækning af Menneskenes Behov, fører ham dels til at være Tilhænger af Ryg- mod -Ryg-Skandinavismen, dels til at give det private Initiativ Fortrinet overfor Samfundet i Løsningen af økonomiske Opgaver. Ræsonnementet er nemlig det, at da Hensigten med at exportere først og fremmest er den at skaffe Betaling for Import, vil de skandinaviske Lande ikke kunne nøjes med at købe og sælge hos hinanden, men maa søge til Verdensmarkedet med deres Varer, for derigennem at skaffe sig hvad de behøver af dettes Varer, og for at udnytte deres egen „Kvalitetsproduktion“ saa fordelagtigt som muligt. De skandinaviske Lande skal derfor støtte hinanden Ryg mod Ryg — overfor Forsøg paa at spærre dem ude, og skal ikke indrette sig paa gennem Toldunion o. l. at være sig selv nok. Og det er til at deltage i denne Kamp paa og om Verdensmarkedet, at Forf. kalder det private Initiativ, styrket i store (skandinaviske) Import- og Export-sammenslutninger. Men han er fuldt vel klar over, at skal